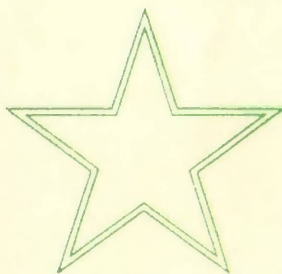

53a Jaro — N-ro 2 — Majo - Junio - Julio - Aŭgusto 1961a

BELGA ESPERANTISTO

Oficiala dumonata Organo de
REGA BELGA LIGO ESPERANTISTA

Asocio sen profita celo,
aliĝinta al UNIVERSALA ESPERANTO-ASOCIO

Redaktoro-Administranto :

la Prezidanto de R.B.L.E. :

Maur. JAUMOTTE

Avenuo De Bruyn, 44

Wilrijk Antverpeno

Fondita en 1908a

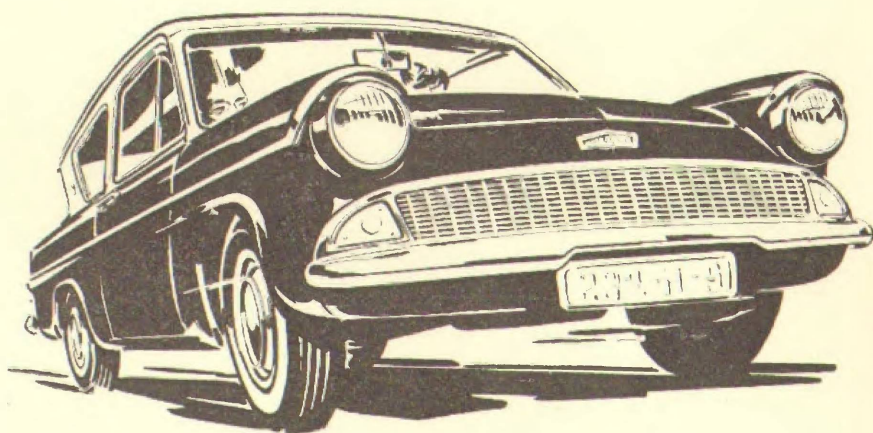
★

Abonprezo : Fr. 100,-

Demandu provveturon per
la nova

Ford Anglia

LA PLEJ BRILA EN SIA KATEGORIO

REKTA DISTRIBUTANTO POR BRUGGE kaj
ĉirkaŭaĵoj

GARAGE CANADA

GULDEN VRIESLAAN 68 BRUGGE

TEL. 34611

LA BENELUKSA KONGRESO EN NAMURO

20-21-22 majo 1961

Pro diversaj kaŭzoj, kiujn ni tie ĉi ne plu volas pritraki, la prepara laboro por la Beneluksa Kongreso 1961 povis komenci nur tre malfrue kaj nur fare de L.K.K., kiu plej grandparte ne loĝas en la kongresurbo mem.

Tiu ĉi LKK konsistis el D-ro Pol Denoël, el Lieĝo, prezidanto; S-ro Pierre Piron, el Namuro, sekretario kaj F-ino A. Orsolini, help-sekretario kaj S-ro R. Paulus, kasisto, ambaŭ el Charleroi.

Se la malfrua anonco de la Kongreso malbone influis la partoprenon, precipe de niaj nederlandaj amikoj kaj ankaŭ iomgrade en propraj rangoj, evidentiĝis tuj ĉe la alveno, ke la preparo tute ne suferis pro tuj specialaj cirkonstancoj.

Ĉe l'eniro de la akceptejo, la "Taverne Pax", S-ro Paulus, tre grave ĉe tablo, kaj F-ino Orsolini, kun rideto, disdonis al ĉiuj ilian dokumentaron, entenitan en bela nigra mapo, donacita, dank'al F-ino Orsolini, de la grava industria societo ACEC.

Ek de la malfermo je la 15a horo, la kongresanoj rapide alvenis kaj je la 4a la tri prezidantoj S-ro H. Kervers, la nova prezidanto de LEEN, G. Debrouwere kaj M. Jaumotte invitis la ĉeestantojn, kuniri kun ili por demeti florgarbon, je memoro de la viktimoj de la milito.

Sekvantare, ĉiuj eliris kaj la flordemeto okazis antaŭ la monumento kontraŭ la deklivo de la citadelmonto. Ĉiuj, dum momento, pie pripensis la foririntojn.

Je la 17a horo okazis, prezidata de D-ro Pol Denoël, la prezidanto de la L.K.K., malferma kunsido. Li estis ĉirkaŭata ĉe la estrara tablo de la tri Ligaj prezidantoj kaj de la membroj de la L.K.K.

Li salutis la kongresanojn kaj deziris al ili plej agrablajn tagojn en Namuro. Li ankaŭ donis kelkajn teknikajn informojn pri la evoluo de la laboro kaj de la ceremonioj.

S-ro Kervers, prezidanto de LEEN, tiam senkulpigis siajn samlandajn samideanojn, kiuj nur malmultnombraj povis ĉeesti. Li diris sian ĝojon esti meze de la belgaj amikoj kaj esprimis la esperon en la daŭrigo, sub lia prezidanteco, de la bonaj rilatoj inter la Ligoj en Benelukso kaj en la sukceso de la proksimjara kongreso en Nederlando.

S-ro Debrouwere, prezidanto de Flandra Ligo, en sia salutparolado, aludis la intertraktadojn, kiuj okazis post la bona kunlaboro, dum la 45a U.K. por reunuigi la movadon en Belgujo, kaj S-ro Jaumotte konkludis per varma alvoko al amika kunlaboro inter ĉiuj.

Post la vespertango, kiun ĉiu libere havis kie li emis, ĉiuj reunuiĝis en la salono de "Taverne Pax", je la 8a vespero, kie estis organizita, — precipe kun la helpo de la antverpena Grupo "La Verda Stelo" — tuta programo, kunmetita el radiofonaĵoj, teatraĵoj, kun lumbildoj, kaj turisma filmo, kun esperantaj klarigoj. Ĉiuj havis grandan sukceson.

des pli ke tiu iniciativo eble montris la vojon al kelkaj ĉeestantoj, kiuj eble klopodos tiel pliagrabligi la vivon de la grupoj mem.

Grandan sukceson havis ankaŭ belega kolorfilmo pri Namuro, kiun projekciis S-ro Pierre Piron, kiu kun S-roj J. Verstraeten kaj Fr. Schellekens cetere prizorgis la tutan aparataron, necesan por tia prezentado.

Kaj estis jam la 11a horo, kiam tiu programo finiĝis.

La dimanĉo

La LKK estis prizorginta Di-servojn por la katolikoj en la preĝejo de Sta Jakobo, kie en nia lingvo predikis Pastro el Roeselare, kaj por la protestantoj en la templo de la Herbatte-bulvardo.

Je la deka, okazis la kutima solena kunsido de RBLE, sed ĉar la du aliaj Ligoj ne antaŭvidis kunsidon je tiu momento, ĉiuj kongresanoj ĉeestis tiun kunsidon, kiun prezidis S-ro M. Jaumotte, kun, je la estrara tablo, la Ligaj kaj LKK-prezidantoj kaj la estraranoj de R.B.E.: vicprezidantino J. Plyson kaj ĝenerala sekretario S-ro L. De Marré, kaj ankaŭ F-ino Terry, kasistino de FLLE.

S-ro M. Jaumotte kaptis la okazon por nun pli detale paroli pri la temo, kiun aludis S-ro Debrouwere, jam sabate, kaj donis klarigon pri la kunveno, kiun havis kvin delegitoj de ambaŭ Ligoj por reunuiĝi la movadon. Tiu komuna delegacio alvenis al unuanima konkludo, ke la plej bona maniero efektiviĝi la reunuigon estis la kunfandigo de ambaŭ Ligoj en unu nova "Belga Esperanto-Federacio", kiu, ekde nun, organizus la propagandon por Esperanto en la tuta lando.

La intenco estas ke tiu nova organismo estu estrata, ekde le vintra sezono kaj ankaŭ dum parto de 1960, de la kunigitaj estraroj de ambaŭ Ligoj, ĝis kiam, — meze de la jaro 1961, — povu esti kunmetata nova oficiala estraro, en kiu partoprenos membroj de ambaŭ nunaj Ligoj, kiuj emos vere dediĉi sin al la sukcesigo de la movado en nia lando, dum la sekvonta periodo.

S-ro Debrouwere tiam klarigis kiel ekestis la duigo de la movado en nia lando. Tiu skismo neniam kaj neniel estis direktita kontraŭ la valoncoj, sed estis kaŭzita nur de la speciala situacio, kiu ĝenerale regis en la lando antaŭ tridek jaroj. Tiu situacio funde evoluis en la lastaj jardekoj kaj tial estas nepre dezirinde, ke la neŭtra movado denove reunuiĝu kaj dank'al tiu reunuiĝo iru sian novan gloran vojon.

KONFITEJO „LA CIKONIO“

G. DENDOOVEN-DERIJCKE

LANGESTRAAT, 52, BRUGGE - TEL. 342.78

SPECIALAĴO DE BAPTO-SUKERO
LUKSAJ KAJ ORDINARAJ SKATOLOJ

S-ro Kervers, nome de LEEN, esprimis sian ĝojon kaj feliĉon pro la anoncita novaĵo. Li diras ke la Nederlandanoj, kaj verŝajne ankaŭ multaj aliaj ali-landanoj, neniam bone komprenis la kialon de tiu dueco; dum ili pli bone ol kiu ajn alia komprenas la gravecon, en malbona senco por la movado, de tiu divido, ĉar ili havas alian, sed ankoraŭ pli gravan dividon de la movado en propra lando. Li alvokis ĉiujn al kunlaboro en la nova kadro, kiu kiel eble plej plilarĝiĝu, i.a. per ankoraŭ pli funda kunlaboro inter Beneluksanoj.

S-ino Kervers, kiu estas prezidantino de la Haga Grupo, nepre deziris saluti la Kongresanojn nome de sia grupo, sed tamen precipe volis jam inviti ĉiujn al sia urbo, je Pentekosto 1961; ĉar verŝajne la proksimjara Kongreso okazos en la nederlanda registara urbo. Ŝi tre vigle parolis kaj akiris, — kiel cetere la antaŭaj paroladantoj, — varman aplaŭdon.

S-ro Jaumotte tiam ankoraŭ aplaŭdigis la nomojn de la jubileantoj de tiu ĉi jaro; post kio li, per laŭta alvoko de la nomoj, kreis la novan Honoran Kolonon por la Kongreso 1961, por kiuj jam kvardeko da membroj pagis sian kotizon al la du Ligaj kasistinoj, f-ino A. Terrijn kaj s-ino J. Plyson.

Kaj jam estis tempo por iri sekvantare al la Urbdomo.

Solena Akcepto en la Urbdomo

Je la 11a, la tuta kongresanaro eniris la urbdomon de Namuro, kie ili estis akceptataj en bela salono.

Pro foresto de la urbestro S-ro Huart, kiu, — same kiel la provincestro, — per speciala letero estis senkulpiginta sin, estis la skabeno pri Publika Instruado S-ro Pieltain, kiu akceptis la kongresanojn. Li estis ĉirkaŭata de diversaj urbaj konsilantoj.

Post mallonga prezento fare de la LKK-prezidanto D-ro Denoël, la skabeno bonvenigis ĉiujn kaj, per spritaj vortoj, memorigis pri lingvaj malfacilaĵoj kiujn li renkontis en iuj cirkonstancoj de sia vivo, nome en la armeo kaj rakontis kiel li tiam solvis ilin... iomete en la stilo esperanta, kiun li cetere konas, ĉar li iam komencis lerni nian lingvon, antaŭ multaj jaroj.

Li vidas tamen en Esperanto gravan helpilon por la paco al kiu ĉiuj esperas kaj kiu estas, ankaŭ por multaj esperantistoj, unu de la celoj de ilia klopodado.

S-ro Jaumotte unue tradukis, resume kaj esperantlingve, la paroladeton de la Skabeno kaj tiam, per la franca lingvo, dankis lin pro la bela akcepto. Li diris la ĝojon de la kongresanoj esti en Namuro, kiu meritas pli longan viziton kaj kiun li promesas revizitigi de la esperantistoj, en alia eble pli longdaŭra okazo.

Kaj la honorvino, la cigaroj kaj bonbonoj baldaŭ agrabligis tiun solenan, tamen intiman akcepton, pri kiu ĉiuj plej bone memoros.

Dume, la pluvo riskis malhelpi la fotografaĵon kiu estis antaŭvidita, tuj post la akcepto, antaŭ la nacia monumento al la Reĝo Alberto kaj kiu efektive povis okazi en bonaj cirkonstancoj pro momenta halto de la pluvo, kiu poste rekomenciĝis por ne plu ĉesi dum la tuta posttagmezo.

Tiu necesanta pluvo malhelpis kiun ajn komunan aranĝon, sed la plimulto trovis en agrabla babilado, ĉe kafo, pasteĉo aŭ glaciaĵo, gajan kaj agrablan kompenson.

La Festeno

Verŝajne pro la pluvo, jam antaŭ la sepa, multaj kongresanoj eniris la salondon de la Hotelo "Victoria", kie okazos la festeno.

Dum plena horo, jam sidantaj ĉe la bele ornamitaj tabloj, ĉiuj gaje babilis, iomete kantis... Kaj kun granda apetito poste honorigis la bonajn pladojn de la festena menuo.

Ne estis honortablo. La ligaj kaj LKK-prezidantoj estis dividintaj inter si la duon — kaj neoficialan prezidon de la diversaj tabloj kaj la tosto estis do kiel eble plej simplaj. D-ro Denoël dankis siajn kunlaborantojn: S-ro Jaumotte, nome de ĉiuj dankis D-ron Denoël kaj la tutan lokan kongresan komitaton. Li citis ĉies meritojn kaj aplaŭdigis ĉiujn nomojn.

S-ino Kervers ankoraŭ tutspeciale dankis la nuran Namuran LKK'anon, S-ron Pierre Piron, kiu tiel serveme helpis la nederlandan delegacion.

Dank'al al belete kunmetita kanthibreto, dank'al al surbendigo de kantoj, kaj dank'al agrabla danca parto, tiu festeno finiĝis en plej harmonia kaj varma atmosfero.

La lunda tago

Multaj timis pri la vetero por la lunda ekskurso, kiu celis la belegajn ĝardenojn de Annevoie.

Kiam la kongresanaro kunvenis ĉe la stacidomo, apud la aŭtobuso, kiu kondukos ilin al Annevoie, la vetero tamen estis ne nur seka, sed beleta, kun iom pala, sed tamen vera suno.

Kaj kiam oni alvenis en Annevoie, la vetero estis vere bela, tiel ke la promenado tra la parko kun la multaj fontanoj, estis plej agrabla; ankoraŭ pli agrabligita per interesaj klarigoj de lerta gvidanto.

Post la promenado, sekvis ripozeto en apud-moza kafejo kaj, iom post tagmezo, ĉiuj reiris kune al Namuro, kie surstrate S-ro Jaumotte diris ankoraŭ lastan adiaŭan kaj dankeman vorton al ĉiuj, kiuj kunlaboris al la sukcesigo de la Kongreso.

Kelkaj jam estis foririntaj dimanĉvespere aŭ nokte, aliaj deziris resti ne tro malfrue en la kongresurbo por eviti la tro amasan alfluon sur la vojoj kaj en la vagonaroj... Sed kelkaj kuraĝuloj tamen ankoraŭ restis, por admiri posttagmeze la Floren Sekvantaron en Jambes, sur la alia Moz-bordo.

Kiel ajn, ĉiuj ĝuis agrablajn tagojn en Namuro, kiun multaj ne plu detale vizitis de antaŭ multaj jaroj, ĉar la lasta tie okazinta kongreso datumas de 1924!

B.F.E.

BELGA KRONIKO

Prezidanto: S-ro Maur. JAUMOTTE, De Bruynlaan, 44, Wilrijk.
Viceprezidantoj: S-ro Henri SIELENS, Falconrui, 21, Antverpeno;
D-ro Pol DENOEL, 20, rue Victor Raskin, Liège.
Viceprezidantino: S-ino Julia PLYSON, 185, rue Jourdan, Bruselo.
Generala Sekretario: S-ro Luc DE MARRE, Groenendaallaan, 232, Antverpeno.
Kasistino: S-ino Rosette VAN HERCK-HUYSMANS, Max Roosstr., 28, Bruselo 3.
Administranto de B.E.: S-ro François SCHELLEKENS, Frans Hensstraat, 44, Antverpeno.
Reprezentanto de TEJO: S-ro Nico VAN HERCK, Max Roosstr., 28, Bruselo 3.
(Poŝtĉeknumero: R.B.L.E.: 13.37.67)

La reorganizo de la Esperanto-movado en Belgio

Sabaton, la 16an de septembro, okazos en Bruselo unua kunveno de la nova komuna estraro de "Belga Esperanto-Federacio", en kiu kunsidos la du estraroj de la ĝisnunaj R.B.L.E. kaj FL.L.E.

Tio estos la sekvo de intertraktadoj, kiuj daŭris dum diversaj monatoj kaj kondukis al akcepto de propono, farita de dek "saĝuloj", kvin apartenantaj al R.B.L.E. kaj kvin al FL.L.E.

Tiu propono rekomendis la plenan kunfandiĝon de ambaŭ Ligoj.

Dum administrantara kunsido de R.B.L.E. estis unuanime decidita ke ĉiuj grupprezidantoj proponos la ekŝiĝon de ĉiuj siaj membroj, kondiĉe ke FL.L.E. akceptu saman aŭ similan proponon, kaj la kandidatigon de ĉiuj tiuj membroj al la nova starigota organismo.

En FL.L.E., la estraro ne organizis plenan kunvenon de la membraro, sed referendumis per ĉirkulero.

Post forpaso de la limtempo por la respondoj al tiu ĉi referendumo, S-roj Debrouwere kaj Maertens oficiale informis la membraron pri la rezulto, per letero, el kiu ni ĉerpas:

Ni juĝas utile komuniki al la ligoj la rezultaton de la voĉdonado. Alvenis nur 2 malkonsentoj kaj inter la konsentoj estas 9 kiuj samtempe aldonas ĉu konsiderojn ĉu kondiĉojn.

La estraro de FL.L.E. konscias ke multaj problemoj — ne ĉiuj egale gravaj — devos esti solvitaj. Ĉiuj estas respektindaj kaj notindaj: ni ne preterpasos ilin sen serioza ekzameno.

Dum la transira periodo, la kompleta estraro de FL.L.E., same kiel tiu de R.B.L.E. eniros egalrajte la komitaton de la Federacio. Ni restos viaj reprezentantoj ĉe la centra organizaĵo kaj laŭbezzone informos vin per ĉirkuleroj pri ĝia evoluo.

R.B.L.E. ankaŭ jam trafis gravan decidon. Ĉiuj sekcioj subskribis ekŝiĝleteron, tiel ke Belga Ligo fakte ne plu ekzistas pro manko de membroj kaj ke je fino de la jaro ĝi estos likvidita.

Ambaŭflanke ni agis nur kun la deziro enblovi novan vivon en la

G. FAES

16, Schoenmarkt, 16
ANTVERPEN

★ Por via MUZIKO
RADIO kaj GRAMOFONO

LES ENTREPRISES

DERKS

226, Rogierstrato, BRUSELO
Tel.: 15.19.92

Entreprezo de
KONSTRUAJOJ

Esperanto-movado. Per unuiĝitaj fortoj ni klopodas denove konduki la internacian helplingvon sur la vojo de la progreso.

Kun via helpo ni sukcesos!

La subskribinto povas diri nur la samon al la membroj de R.B.L.E.

Ke ili ne kontentiĝu per simpla repago de sia kotizo proksiman jaron, sed ke ili vidu en la klopodo pri unuecigo de la movado, firman intencon de ĉiuj gvidantoj, forte re-antaŭenpuŝi la movadon en nia lando.

Sed tion la gvidantoj, eĉ kun reunuigitaj fortoj, ne povos, se la membroj, — ĉiu en sia loko, ĉiu en la funkcio, kiun li plenumas —, ne farus sian devon, ne streĉus siajn fortojn.

Mi kredas ke mi, persone, rajtas fidi je ĉies kunhelpo.

Maur. Jaumotte.

La apero de nia revuo.

La reunuigaj klopodoj, kiujn ni faris dum la lastaj monatoj, necesigis multajn intertraktadojn, multajn leterojn, multajn interparolojn, multajn telefonajn interkonsiliĝojn.

Pro ĉio tio suferis la regula aperigo de la revuo.

Per tiu ĉi numero, ni ree ĝisdatiĝas.

Ni zorgos ke, ekde nun, la revuo denove regule aperu ĉiujn du monatojn kaj ke ni retrovu en ĝi ankaŭ la rubrikon pri la grupa vivo.

Ĉu ni povas peti la grupsekretariojn, ke ili sendu al ni *telegrafstilan* resumon de tio, kio, — en la daŭro la de pasintaj monatoj, — ŝajnis menciinda kaj memorigota; do *sen cito* de parolataj ĵurnaloj, legadoj de tekstoj, ktp.; sed *kun cito*, sen specialaj laŭdvortoj, de gravaj festoj, paroladoj, diplomdisdonoj; tiel ke la revuo, ankaŭ por tiu ĵusforpasinta periodo, estu la spegulo de la laboro de niaj ligaj grupoj.

Ni en la tujsekvontaj numeroj speciale rezervigos kelkajn paĝojn al tiuj resumo.

Dokumentoj KUNVENO PRI LA RILATOJ INTER INTERNACIAJ KONGRESOJ KAJ GAZETARO

La Kunveno okazis la 23-an de junio 1961 en Parizo, en la palaco de la Asocio Francujo-Ameriko sur la bulvaroj F.D. Roosevelt, en la kvartalo de Elizeaj Kampoj. Ĝi estis organizita de la GEGOS (Ĝenerala Komisiono por Scienca Organizado), kiu invitis min prezenti la ĉefraporton pri miaj spertoj kiel KKS. La kunveno estis aranĝita sur tre alta nivelo: estis invititaj nur gravaj internaciaj organizaĵoj kaj kongresspecialistoj. Estis reprezentitaj, inter alie, Unuiĝo de la Internaciaj Asocioj, pere de la vic-prezidanto kaj de la vic-ĝenerala sekretario (speciale venis de Bruselo), Internacia Komercambro kaj la franca Ministerio PTT. U.N.E.S.C.O. estis reprezentita pere de sia Departamento por Informado, en la personoj de S-ro Y. Leguen kaj Fino Tabbush.

Dum la honora tagmanĝo antaŭ mia prelego, unu el la temoj estis Esperanto. Du francoj, kiuj konis parizan pioniron de la Internacia Lingvo, interkonsentis difini lin kiel ekstravaganculon (« un fou, mais adorable ») kaj klopodis apliki tiun difinon al ĉiuj esperantistoj. La reprezentanto de UIA tuj emfazis, ke en la lastaj jaroj Esperanto atingis gravajn rezultojn: la atmosfero turniĝis al simpatio, kiam mi klarigis la uzon, kiun mi faras de Esperanto en mia familio, ne pro principo aŭ fanatismo, sed pro simpla neceso.

Dum la kunveno mi prezentis ne nur la rezultojn atingitajn de niaj Kongresaj Gazetaraj Servoj en diversaj jaroj, sed ankaŭ studon pri la maniero kiel granda centreŭropa gazeto, Frankfurter Allgemeine Zeitung, dum unu jaro (oktobro 1959 — oktobro 1960) pritraktis la naciajn kaj internaciajn kongresojn. La eseo, originale verkita en la franca, estis de mi kunmetita dum 21 monatoj, dum liberaj horoj. Surbaze de statistikoj kaj analizoj, la eseo pri-

traktas la influon de la faktoroj tempo, temo, loko, kvanto kaj elito en la rilatoj inter kongresoj kaj gazetaro. La enketo vekis tre grandan intereson kaj estis difinita de la Prezidanto kiel grava kontribuo al la sociologio de la informado. Resumo estos sendita, fare de la CEGOS, al ĉiuj interesitaj institucioj kaj aperos en la revuo « Associations », oficiala organo de UIA, kiun ricevas ĉiu persono en la mondo, kiu okupiĝas pri internacia organizado.

La diskuto, kiu sekvis, daŭris multe pli longe ol estis antaŭvidite kaj eĉ post la fermo de la kunveno formiĝis grupetoj, kiuj plue debatis la temon. Nur unu persono (usonano) parolis angle, kaj lia interveno kaŭzis grandan embarason, ĉar la stenografistino de la kunveno ne konis tiun lingvon kaj ne sciis, kion protokoli, dum la aliaj personoj (francoj kaj belgoj) evidente volis eviti debaton en la angla. Ambaŭ reprezentantoj de UNESCO plurfoje prenis la parolon:

UNESCO mem opinias sin bonŝanca, kiam ĝi povas akiri 4 liniojn en la plej grava franca gazeto: ĝiaj teknikaj konferencoj havas tiel malgrandan ĉelon, ke multe pli bone estus ne okazigi ilin aŭ aranĝi, ke Ministroj diru la samajn aferojn anstataŭ specialistoj nekonataj al la granda publiko. Tre interesa estis la raporto pri la metodoj de la Eŭropa Agentejo pri Produktado, kiu liveras gazetarajn komunikojn en 22 mil ekzempleroj. UNESCO posedas ampleksan adresaron de gazetoj kaj ĵurnalistoj tra la tuta mondo, kiun oni rajtas konsulti en Parizo: ĝi estas dividita ankaŭ laŭ la fakoj, pri kiuj la apartaj ĵurnalistoj interesiĝas. Estis traktitaj ankaŭ la problemoj pri gazetaraj komunikoj, gazetaraj konferencoj, decentrigo de la informado kaj de la kongresoj, ekonomiaj kaj politikaj premoj. La kunveno konstatis, ke la interesiĝo de la gazetaro al internaciaj manifestacioj estas malsufiĉa (1,9 % de la jara spaco). Prila demando estos ŝarĝitaj kompetentaj organizaĵoj, kiel la Internacia Instituto de la Gazetaro, CEGOS, UIA kaj UNESCO. Tiamaniere la indiferenteco de la gazetaro, kontraŭ kiu baraktadas nia Movado, estas lokigita en la kadro de pli larĝa problemo, pri kiu ek de nun okupiĝas instancoj kun adekvataj aŭtoritato kaj rimedoj.

Dum la tuta kunveno Esperanto estis en la centro de la atento, ne kiel lingvo, sed kiel Movado, kiu havas tiom da sperto pri fakaj internaciaj problemoj. Post la Fermo, La Generala Direktoro de la CEGOS, S-ro Milhaud, diris al mi, ke li estas impresita de la ekonomiaj avantaĝoj de Esperanto dum internaciaj konferencoj, kaj li demandas, ĉu estus preferinde enkonduki ĝin en ĉiujn lernejojn aŭ ĉu estus pli bone komenci ĝian instruadon al kongresaj delegitoj.

La CEGOS organizos aliajn similajn kunvenojn, kiuj iom post iom pristru-

dos ĉiujn aspektojn de internacia kongreso: kiam la lingva problemo eniros en la tagordon, tiam estos preparitaj la kondiĉoj por la sukceso de Esperanto.

Mi sendas la tekston de mia eseo al la Informa Fakoj de UEA, kiu decidis pri la oportunecon konigi ĝin, tute aŭ parte, al la Informaj Fakoj de la Landaj Asocioj.

G.C. Fighiera,

Konstanta Kongresa Sekretario.

Komuniko de la Libro-servo

Infanliteraturo.

Les Editions Françaises d'Esperanto (Rue P. Vergnes 11 MARMANDE) eldonis serion de dek belegaj kalendaroj kun tre multaj koloraj ilustraĵoj. Jen la titoloj: «Kun niaj amikoj la bestoj» — «Aladino kaj la mirinda lampo» — «Kampomuso ekskursas» — «La Ratkaptisto el Hameleno» — «Eta plumba soldato» — «Pli kaj pli rapide» — «La kuraĝa Tamburisto» — «Orharulo kaj Rugakresto» — «Kaj nun ni eklaboru» — «Vespero en la cirko». Ĉiu presita kalendaro havas 12 paĝojn. La prezo estas nur dek novaj Francaj frankoj por la tuta serio. Jen io per kio la infanoj havos tre multe da plezuro kaj per kio ili lernos multe da Esperanto.

FAKJORTAROJ.

Ekzistas jam multaj de tiuj tre bezonataj specialaj vortaroj, kiuj havis cetere riel grandan sukceson ke pluraj jam elĉerpigis. La «Esperanto-Press» Oakville Ontario CANADA nun reeldonis kvar tiajn, nome «Muzika Terminaro» de M.C. Butler kaj F. Merrick; «Terminaro por Infanludoj» — «Kudra kaj Trika Terminaro» de M. kaj V. Verda; kaj la «Radio-Terminaro» de A. Venture. Ĉiu el ili kostas nur 4 stelojn.

* * *

Restas ankoraŭ kelkaj ekzempleroj de la «Elektitaj Noveloj» de la fama Flandra aŭtoro Lode Baekelmans. Prezo: nur 20 F.

* * *

Aperis en bela 127paĝa libro, kolekto de rakontoj de la mondfama Hinda aŭtoro Rabindranath Tagore, sub titolo «Malsata Ŝtono». El la Bengala lingvo tradukitaj de Lakshmiswar Sinha. Prezo: 160 B.F.

Kaj! Fine! Aperis ankaŭ en unu volumo la jam mondfama teatraĵo de Marcel Pagnol: «Topaze» kaj la egale bela «La Ŝipego Tenacity» de Charles Vildrac. Vidu recenzon en tiu-ĉi numero. Estas «Ŝtafeto» eldono. Tio garantias belecon de aspekto kaj de enhavo! Prezo: 100 B.F.

Senprokraste mendu ĉe «Belga Esperanto-Instituto». Antverpeno, Cuylitsstraat 119.

P. C. R. 168958

Esperanto en la scienco

1) Centra tutmonda kolektado de sciencaj informoj kaj la problemoj de internacia lingvo

Sendube la laboro de ĉiu scienculo en la mondo estus multe pli facila kaj fruktodona, kaj sukcesus pli rapide, se ĉiuj sciencaj publikaĵoj el la tuta mondo ĉiunmomente estus haveblaj por li. Li tial povas envii la scienculojn de Sovet-Unio, kiuj havas je sia dispono la Instituton por Kolektado de Sciencaj Informoj el Eksterlando, bone servantan al ili. 2100 oficistoj kaj 20.000 okazaj sciencaj kunlaborantoj densigas ĉiujn artikolojn el 12.000 sciencaj gazetoj, same el 8000 raportoj pri sciencaj konferencoj kaj kongresoj, je amplekso de dek ĝis tridek linioj. Ĉiun duan semajnon estas presata po unu volumo da tiaj resumoj de eksterlandaj laboroj en ĉiu el la 16 sciencaj fakoj (fiziko, kemio, biologio ktp.) kaj sendata al la scienculoj de la koncernaj sciencaj fakoj en la tuta Sovet-Unio. Ĉiu volumo nombras 600-700 paĝojn. Se la sovetaj scienculoj aŭ institutoj trovas en la resumaj enhavolistoj verkon, kiu ilin speciale interesas, ili tuj postulas de la informa centro fotokopion de la originalo aŭ tradukon. Paradokse estas, ke usonaj sciencaj institutoj abonis la dusemajnajn volumojn de la sovetita instituto, por ekscii, el Moskvo, kion oni povas legi en anglaj fakaj gazetoj. Moskvo kompreneble rifuzis la peton eldoni anglajn tradukojn de la informoj. Tial oni devas la ruslingvajn resumojn retraduki anglan!

Oni povus pensi, ke la registaroj de la aliaj landoj komprenus la gravecon de tia instituto por la sciencaj klopodoj de sia propra lando. La tieaj scienculoj plendas pri la ekstreme neperfekta informado pri eksterlanda scienca laboro. Kaj la tuta scienca mondo ekster Sovet-Unio ĉagrenas, ĉar neniu scias precize, kion faras la kolegoj. Estas tute klare, ke la starigo de Centra Tutmonda Instituto por Kolektado de Sciencaj Informoj estas tuja nepra neceso.

Sed ĉiu scienculo devus povi facile kompreni la informojn de tia instituto. En kiu lingvo do tiuj informoj devus esti publikigitaj? Ĉu eble ĉiu scienculo lernu la rusan lingvon por rapide posedi, kion li bezonas? Bedaŭrinde la

rusa lingvo estas tre malfacile lernebla por neslavo, kaj nur post plurjara studado. Ankaŭ ĉia alia nacia lingvo estus rifuzata pro la konkurenco inter la nacioj. Estas la demando, ĉu ne ekzistas facile lernebla lingvo internacia.

Esperanto estas tiu facile lernebla internacia lingvo, kiun ĉiu scienculo, ofte ja scianta aliajn naciajn lingvojn pli aŭ malpli, kapablas facile lerni dum du ĝis kvar monatoj tiel, ke li ne plu trovas malfacilaĵojn ĉe ĝia legado.

Esperanto krome estas ekstreme klara, logika kaj kompare kun aliaj lingvoj kaŭzas nur malmultajn erarojn. Finfine estas eble, fiksi la signifon de vortoj per internacia interkonsento. Cetere Esperanto jam pruvis sin taŭga dum jaroj kaj jardekoj, en komercaj rilatoj, en konferencoj kaj ankaŭ por scienca laboro.

Estas tasko de l' esperantistoj kaj de la Esperanto-organizaĵoj, antaŭenpuŝi la ideon de tia Centra Tutmonda Instituto por Kolektado de Sciencaj Informoj kun la uzo de l' Internacia Lingvo. Mi petas precipe ĉiujn scienculojn el la esperantistaro, postuli en siaj gazetoj, en konferencoj kaj kunvenoj la fondon de tia mond-instituto por scienca informado per Esperanto.

Bruno Vogelmann.

2) Esperanto en sciencaj rondoj de Germanujo.

Sinjoro Prof. Hahn, la konata atomsciencisto ricevis la raporton de sinjoro Vogelmann, pri la taŭgeco de Esperanto. Kaj Prof. Hahn tuj donis la raporton al la «Max-Planck-Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften e.V.» (Asocio-Max-Planck, plej grava scienca instituto en Germanio), München 15, Goethestr. 31, kies direktoro, Dr. Ballreich respondis 31.1.61:

«Estimata sinjoro Vogelmann,

Sinjoro Prof. Hahn donis vian raporton de 19a januaro al ni, ĉar ni pri-laboras ĉi-tie la fondigon de «dokumenta instituto». Certe la lingva problemoj havas la de vi vidatan gravegan signifon. Dum niaj pripensadoj ni esploras ankaŭ vin movantajn problemojn, kaj mi scias, ke la fakuloj funde analizos la eblecon uzi artefaritan lingvon por dokumentado, ek-

zemple Esperanton. Mi ĉiukaze tre dankas pro viaj instigoj. Kun afablaj salutoj mi estas via sindona Dr. Ballreich.»

La « Bundeskanzleramt » (ministerio de la germana kanceliero kaj ĉefministro Dr. Adenauer, skribis la 25.1.61:

« La Kanceliero de la germana Federacio Respubliko kun intereso audis pri viaj klopodoj kaj ordonis fordonian raporton al la Ministro por internaj aferoj. »

3) Esperanto en sciencaj rondoj de Finnlando.

Vi jam legis novaĵojn, ke la plej grava germana scienca instituto. Max-Planck-societo por progresoj de sciencoj, intencas fondi internacian centron por scienca informado, kaj ĉe tio sciigis, ke ĝi volas serioze studi la eblecon uzi por koncernaj dokumentoj la internacian lingvon. Kaŭze de tio 22 sciencistoj el Finnlando sendis al la Instituto kuraĝigan leteron, opiniant, ke Esperanto plej bone servos por internacia scienca informado. La unuaj subskribintoj estus prof. Paavo Ravila, eks-rektoro de la Universitato de Helsinko

kaj prof. Yrjö Väisälä, emerita profesoro de astronomio kaj fiziko en la Universitato de Turku (la sama, kiu jam antaŭ jaroj donis al du planedetoj la nomojn « Zamenhof » kaj « Esperanto »); ambaŭ estas membroj de la plej grava kultura instituto de Finnlando, la Akademio de Finnlando. Inter la aliaj subskribintoj estas eksprezidanto de la Scienca Akademio Finna, profesoro Vilho Väisälä, direktoroj de fakaj institutoj, profesoroj de finna lingvo, de fonetiko, matematiko, geodezio, internacia juro, filozofio, farmacia kemio, limnologio, rektoro de instruista altlernejo, ktp. Espereble aliĝos simile eminentaj sciencistoj el aliaj landoj al sama deziro.

Vilho Setälä.

Grava Rimarko

Se iuj de niaj legantoj havas bonajn rilatojn kun sciencistoj, estas konsilinde ke ili montru la leteron al ili kaj demandu ilian aproban subsignon. Ni povas doni kopion de la letero kiu estas en Germana lingvo kaj ankaŭ liston de la Finnaj sciencistoj kiuj subsignis.

la kolektanto internacia

estos revuo kolektanta pri ĉiuj fakoj; filatelo, numismatiko, alometetiketoj, glumarkoj ktp. kun koncernaj rubrikoj servanta al la kolektantoj kaj helpanta facilan interŝanĝon. Tion klopodos la revuo per aperigo de la plej freŝaj informoj kaj ilustraĵoj; granda parto de la spaco estos pro tio dediĉita ĝuste al la anoncetoj pri la interŝanĝo, vendo aŭ aĉeto, al reklamoj-oferoj de la komercistoj.

La revuo ekkomencis sian aperon la 16-an de julio en vigle ilustrita vesto por esti alloga kaj utila ĉu al la kolektantoj, ĉu al la negocistoj. Ĝi enviciĝu en la fakan literaturon vere reprezentanta internaciecon ĉu laŭ la karaktero, ĉu laŭ la lingvo. Ke tia revuo estas necesa pravas multnombraj instigoj, sed por plenumi sian rolon ĝi devos ĝui plenan kaj aktivan helpon de la kunlaborantoj (por vigligi la rubrikojn; el multaj landoj eblas ekz. informo pri noveladoj de pm. nur rekte el sub la plumo de kunlaborantoj) kaj de la reprezentantoj-agentejoj, kiuj varbos la abonantojn en unuopaj landoj aŭ regionoj, kolektos anoncetojn kaj ofertojn de firmaoj kaj komercistoj. Sinsekve en la numeroj ties adresoj estos publikigitaj, sed cetere rekta abonigo aŭ mendo estos ĉiam danke akceptota.

La revuo en la unua eldonjaro aperos dumonate sur 24 paĝoj, formato A5. En la dua jaro la aperado estus jam monata.

Jarabono 125 F.

Anoncetoj pri korespondado, inteŝanĝo, (vendo aŭ aĉeto) por minimumo ĝis 25 vortoj aŭ mallongigoj: 37 F.

La 1-a n-ro (provekzemplero) ricevebla kontraŭ egalvaloro de 25 F.

Adreso de la redakcio kaj administracio « LA KOLEKTANTO INTERNACIA », Ljubljana, poŝtflako 329, Esperanto-Ligo Jugoslavio.

Reprezentanto por Belgio: Iserentant Roger (F.E.I.). Blankenbergse steenweg, 71, Brugge.

MARKO SALUTAS LA AĴOJN

Tagon vireto kun ciklo sur vazo kun flor
vlor vlor

Tagon seĝo ĉe tablo

tagon pano sur tablo

tagon fiŝ-fiŝisto kun pip

kaj

tagon fiŝ-fiŝisto kun ĉap

pip kaj ĉap

de la fiŝo-fiŝist

tagon vi

TA-A-GON FIS

tagon kar-fiŝ

bonan tagon mia fiŝet

Tiun "versajeton" de la flandra poeto *Paul van Ostayen* (1896-1928) alia flandra poeto *Maurice Gilliams* (1901) jene komentariis:

La infano per unu ekrigardo, per pensosalto malkovras en mezo plej ordinara, novajn, intereseĝajn aĵojn: ĝi ankaŭ volas per ununura bildo (per unu vorto, per unu krio) ĉiujn ĉi aĵojn samtempe teni kaj nomi. Post la mola noktripozo la infano eniras la mirhelan atmosferon de la freŝa, trankvila ĉambro, en kiu ĝi malkovras la hieraŭajn aĵojn kun senfina krea mirego, kvazaŭ ĝi proksimiĝus al bordoj de (nekonata) mondo pere de seĝo, tablo, vazo kaj fiŝo. Poste venas la luda pensado pri la bildoj, la ordigo kaj la konsciigo. Apenaŭ murmuro ekprokraste surlipiĝas, kiu gustume ripetas la ludan ruliĝon de l'bildoj "pip" kaj ĉap" — de la fiŝo-fiŝist". Kun subite la jubila vekigo: TA-A-AGON FIS" kiel (nekonscia) resumo de prekaŭ himna belo. La finverso "bonan tagon mia fiŝet" ne plu estas de Marko, sed de la poeto mem, kiu versante pri la knabeto ne plu povis reteni sian emocion kaj per "mia fiŝet" celis ja la infanon. Per persona, neatendita akordo li finis sian lazuran sonatinon.

Tyneverum.

Firma Van Iseghem & Verstraeten,

P.V.B.A.

ST BERNARDSE STEENWEG, 631 HOBOKEN

VITRALOJ - speguloj - „SECURIT“ VITRO

KOLORIGITAJ VITROJ

ALUMINIAJ SENMASTIKAJ STANGOJ POR

KUPOLOJ

VITRO-CEMENTO POR TUTVITRA-KONSTRUJAŬOJ

MASTIKO

telefoon 37.88.20

HET WELGEKENDE
MAGAZIJN VOOR MODERNE HERENKLEDING

in't duifken

GROTE KEUS
IN GEREDE KLEDING.

KOSTUMEN - SPORTJASSEN - BROEKEN
UNIFORMEN - GABARDINEN - JODENS
STIJLVOL MAATWERK

KOEPOORTSTRAAT 64-66, ANTWERPEN

RABATO POR ESPERANTISTOJ

INTERNACIA KORESPONDA SERVO

Amikigo inter homoj de diversaj nacioj estas dezirinda celo, tamen neatingebla por la plej multaj homoj, ĉar ili ne scias ian alian lingvon. Al tiuj homoj volas helpi la IKS-servo.

IKS-Landa-Ofico akceptas leterojn de ĉiu en sia nacia lingvo, tradukas ilin esperanten kaj sendas ilin al fremda lando, kie la tica Landa-Ofico plu-tradukas en la nacian lingvon de la ricevonto. Tiu pagas nenion. Nur la forsendanto pagas malgrandan sumon, por ke ankaŭ junuloj kaj malriĉuloj povas leterŝanĝi.

La IKS-Centra-Ofico en Craillsheim organizis reton de Landaj-Oficoj kun perantoj (kiuj tradukas kaj peras adresojn) en multaj landoj, ĝis nun en Algerio, Aŭstrujo, Egipto, Finnlando, Francio, Hindujo, Israelo, Italio, Japanio, Suda-Koreujo, Svedujo, Svisujo, USA kaj Germanio. Ni serĉas kunlaborantojn en ĉiu lando, ankaŭ en la supre nomitaj. La perantoj (tradukantoj) ĉefricevas malgrandan pagon por ĉiu tradukenda letero kaj servas kaj al privata, amikeca korespondado kaj al komerca uzo.

IKS laboras kun scio kaj konsento de UEA.

Tiel IKS estas samtempe idealista kaj praktika afero. IKS utiligas Esperanton al ne-esperantistoj, ĉar multaj personoj pro iaj kauzoj ne povas lerni Esperanton, sed tamen volas kontakti kun eksterlandanoj kial ne helpi al ili per Esperanto? Certe ni varbos multajn el ili por nia lingvo per nia IKS-servo.

Ni petas vin, la Esperantistojn, kunlabori Bonvolu skribi por detaloj al IKS-Centra-Ofico, Craillsheim-Germanio, poŝtkesto 39.

HECTOR HOFMAN

SINT-JACOBSTRAAT 46, BRUGGE Tel. 326.21

Radio-aparatoj Ĉiuspecaj lumigiloj
kaj elektraj aparatoj

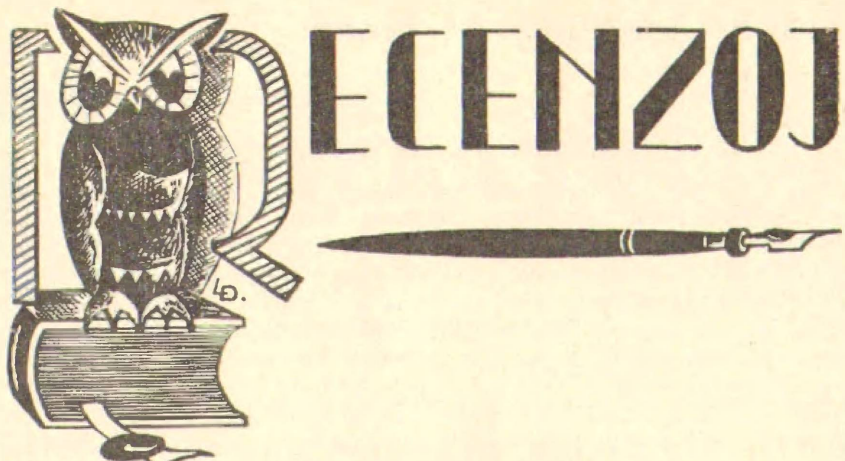
10 o o rabato por esperantistoj.

Nova Mondlingvo : Neo

La legantoj de la belgaj gazetoj certe, la aliaj verŝajne ne jam scias ke ekzistas nova mondlingvo, nomata Neo. Ĝi estas la verko de 73jara. Itala komercisto, Arturo Alfandari, kiu depost 35 jaroj loĝas en Belgujo. Dum la pasintaj semajnoj aperis pri tio ampleksaj artikoloj kaj la verkisto sukcesis trovi tre konatan eldonejon : Brepols. Strange estas ke tiuj gazetoj, kiuj malfacile publikigas ion pri nia lingvo kaj movado, nun subite disponigas kolonojn por tiu nura projekto. Kiuj influoj aŭ konsideroj? (kaj, ĉu tio daŭros?). La revueto "La Caravelle" estante "la vivo de la libroj ĉe Brepols" eldonis specialan numereton pri Neo. En ĝi ni legas intervjuon kiun prenis iu Luc Marchal de la aŭtoro. Laŭ tiu fonto A. Alfandari konas kaj admiras doktoron Zamenhof kaj Esperanton. Li opinias tamen ke la sukceso de esperanto estas tre limigita : kaj la kaŭzoj de tio estas, laŭ A.A., la malbelsoneco ! Tiu malbelsoneco mem estas kaŭzita de la troa uzado de pre — kaj sufiksoj. Pro nur tiuj du motivoj, Alfandari laboris dum pli ol 20 jaroj al nova lingvo sen afiksoj ! La sekvo estas kompreneble ke la grandega vortamaso restas konservita en lia projekto, nome sesdek mil vortoj !! La sola avantaĝo de tio — laŭ A.A. — estas ke li forigis la pensadprocedon ĉe la uzo de tiuj afiksoj. Ke la forigo de tiu procedo estas pedagogia erarego, tion la aŭtoro ne pripensis.

Kaj nun la belsoneco. Juĝu mem. "Prego ol Akropol. Mi nasir, oh bluoka dein, da eltros barbaras shel Cimeryanos bonas e virtuas ki abitar borde un mar skura, rokoza, sem batat pel cragos. So ye konar apene i solyo, los floros ye sar nur maras muslos, alguos e koloras shelos ke so trar fonde solemas bayos." Al ni tiu teksto sonas certe ne pli bele : sed tio povas esti ĉar ni ne kutimas aŭdi tiun lingvon. Tamen, en la supozo ke lia lingvo estus iom pli belsona (sed mi mem ne kredas tion), ĝi certe ne valorus la penon de dudek jaroj da laboro kaj de tiu giganta nova laborego, necesa por disvastigi alian lingvon. Cetere li estas malrealisto se li skribis (laŭ la sama fonto) : Instinkte la homoj turnas sin al tio kio estas pli bela. Tial mi estas konvinkita ke je la tago en kiu iuj superaj organizoj kiel ONU aŭ UNESCO, aŭ unu aŭ du registaroj decidus fari teston tradukante centon da tekstoj plej diversaj en Esperanton kaj en Neon, tiu lasta iĝus granda venkanto kaj estus akceptata kun entuziasmo en la tuta mondo." (!)

Tiu jam maljuniĝanta sinjoro do ne ankoraŭ lernis ke tiaj superaj organizoj fakte faras nur tiujn du demandojn, se ili foje volas alproksimiĝi al idealista movado : kiom da homoj kaj organizoj vi reprezentas ? kaj : kiuj estas viaj atingajoj ? Ĉio alia ne interesas ilin ! A. Alfandari, kiu iom konas la historion de la mondlingva ideo, prezentas al si tutsimple la aferon tiel : Iam Volapück havis grandan sukceson. Tamen Esperanto venkis. Nun la pli bona Neo venkos E-on. Li ne priatentas ke la kaŭzo de la fina malvenko de Volapück estis ĝia mal-

JOHN FRANCIS: **Vitraro** — Prezento de Ferenc Szilagyi. STAFETO. La Laguna 1960 — 136 p. Prezo: 1.20 us.dol.

Ni ĝuis la dek artajn novelojn de Francis, kvankam lia prozo ne tiel flue legiĝas kiel tiu de Privat, verkita antaŭ duona jarcento (Vd. Junaĝa Verkaro) pro ĝiaj gramatikaj kaj sencplivastigaj liberecoj, necesaj fakesprimoj sed precipe tro oftaj certe en prozo nebezonataj novaj vortoj, kaj — kurioza fenomeno — ne aŭdataj en la «vivanta lingvo» de la «esperanta popolo». La neologisma naskorgano de niaj plijunaj aŭtoroj ŝajnas iomete hipertrofiita, tiel ke neinicito kelkfoje havas la impreson troviĝi antaŭ kriptogamo.

Tion dirinte — la lango prezentas kion la koro sentas — ni «hastas» konfesi ke Francis, la poeta aŭtoro de la makrokosmo (Vd. «Kvaropo») per sama talento nun en prozo sekcias senindulge la mikrokosmon, la homon.

Ciam nerekte atestante li ne elpaŝas la kadron de la rakonto, se ne iufoje en «Tuŝo de Morto» en kiu li verŝajne persone enmiksiĝis: «mia stomako krevemas kiam mi pensis pri la eksplodema monstro kvazaŭ prezentata al la artilerio». Temas pri milita aviadisto.

Kvankam lia verko estas esence intelekta, ŝajne senemocia, malvarmete brila, sentigas ĝuste la granda emocio inter vivo kaj morto por kiu nur perceptas tiun arkon, kiu iĝas ĝin drama («La Vidvino Pirsen», «Germoj en Rikolto»).

Per ironia, satira skeptikismo, kelkfoje humuro, li precipe per la groteskaj figuroj de la fabela «Juglando» (kvar noveloj) akraŭvide tuŝigas al ni la malmolon kaj maljuston de la homa vivo kaj socio, kiu emfazas idealojn sed nur avidas personan profiton.

Sapera fantazio («Kiel kaj kial Jorgen turniris por damo Liza»), plastika koncizo, precize pesita ekvilibro kaj denso kun kora bonfaremo de estetikulo karakterizas ĉi tiun «Kolorvitraĵon», kies figuroj ŝajnas malpli koloraj ol tranĉe konturitaj.

TYN.

facileco kaj do maltaŭgeco. Sed nun Neo troviĝas antaŭ facila kaj taŭga E-o, jam larĝe disvastigita tra la tuta mondo, en ĉiuj medioj. Por doni ideon pri la suprajeco de la pensado de A.A.: li kredas ke se en nia lando oni instruus duan lingvon, facilan, kiu do, laŭ lia penso, solvus la lingvan konflikton, Flandroj kaj Valonoj tuj iĝus fratoj!

Estas ege bedaŭrinde ke S-ro A. ne pripensis ke per sia agado li ne gajnos multajn anojn, sed jes skeptikigos multegajn je la ebleco de mondhelpingvo kaj je Esperanto.

Post iom plia informigo, ni intencas sendi noton al la gazetaro. Povas esti ke tio estos jam farita kiam vi ricevos tiun-ĉi numeron en mano.

Drs. F. Roose.

MARCEL PAGNOL: «**Topaze**» kaj CHARLES VILDRAC: «**La Sipego Tenacity**».

El la Franca tradukitaj de Roger Bernard. Eldono «Stafeto» de Dr. J. Regulo en la Kanariaj Insuloj (La Laguna). 292 paĝoj. Prezo: 2 Usonaj dolaroj.

Ne malpli literatura ol la verko mem estas la biografio(?) noto pri la tradukinto Roger Bernard, sur la interna parto de la kovrilpaĝoj. Post ĝia legado oni havas larĝan ridon... sur la lipoj? ne, sur la tuta vizaĝo. Ni do pardonas ke la nekonita verkinto defendas la pozicion de la «it-istoj»; kaj entuziasme oni eniras la teatraĵon mem. (Kial tamen la verkinto ne sciigas iun rolon ludis la patro de R. Bernard?) Despli entuziasme ĉar oni re-eniras la medion de la lernejo, tiu «dua hejmo» en kiu ni ĉiuj iam estis (Haec olim meminisse juvabit!).

Versajne malmultaj konservis en la posta vivo la primitivan imagon de la lerneja direktoro — la integreco mem, kaj de la instruistoj — kompetentegaj kaj karakterfortegaj. Se ankoraŭ ekzistas tiaj inter la legantoj, nu, jam post kelkaj paĝoj evidentiĝas ke la direktoro estas fripono kaj lia filino friponino. La teatraĵo tre bone montras la morojn postkulisajn kiuj ekzistas ja ankaŭ en la stero de la instruado. De la instruado, el kiu Topaze estis forpelata malgraŭ ekzempla servado, li alvenas ce politikisto. Kaj tie la moroj estas ankoraŭ multe pli skandalaj, tiel ke li ricevas la honorigan ordenon sen ia ajn merito, kiun li en la instruado malgraŭ multaj meritoj ne kapablis akiri. Sed tiu infaneca naivulo Topaze trapasas «duran lernejon» kaj iĝas realisma, perceptema kaj «afer»-eca individuo kiu eĉ sukcesas forĉasi la malmoralan politikiston. Sed, kio restas de la moralo kiun T. mem antaŭe instruis kaj en kiu li kredis? Sendube Pagnol volis montri la distancedon inter la moralo kiun oni instruas kaj tiu kiun la mondo praktikas. En tio li estas iom alia Voltaire kiu en «Candide» montras ke Leibnitz pravis! kiam li asertis ke «ĉio estas plej bone aranĝita en la plej eble bona mondo». La verko havas la meriton ke ĝi instruas nin pri la realeco de la vivo (celere ĝi tuj havis grandegan sukceson) t.e. ke ĝi montras unu realan faceton. Efektive, ne kredu ke ĝi montras la tutan realan vivon. Tion faras, laŭ mia ideo, nur kelkaj eksterordinaraj aŭtoroj kiel ekz. Tolstoj. Ja, ekzistas en ĉiuj medioj esceptaj personecoj kiuj estas aliaj kaj kondutas alie ol tiuj priskribitaj en «Topaze». La verko havas ankaŭ la meriton ke ĝi kaptas nin. Ni havas nun ree teatraĵon kiun niaj kelkaj bonaj Esperantaj trupoj povas prezenti. Enscenigo tamen postulas tre multe.

Kelkaj rimarkoj ankoraŭ. Traduko estas ĝenerale bona kaj flua. La tradukinto uzas la vorton «nervoza» kiu estas, laŭ mia scio, ido-vorto kaj ne Esperanto-vorto. (p. 145) Kial? Ĉu lin ne povis kontentigi la elekto inter nerva, nerveca, nervema? Mi ne vidas la plian precizecon de tiu nervoza. Estas konate ke ĝenerale oni atribuas kiel plejinfluan karakteron por Esperanto la facilecon kaj por ido la precizecon. Mi konsentas ankaŭ ke kelkfoje Esperanto ne estas sufiĉe preciza... kaj, sekve, ke kompetentuloj iom plimalfaciligu ĝin. Tamen necesas la ĝusta mezuro. Tial la tradukinto ne pravigu sin per la argumento ke li ĉi-tie volis uzi vorton el la medicina terminaro. Kontraŭe, la leganto ne indigne pro «povra» kaj «olda» ĉar, efektive, «pauvre homme» ne signifas malriĉa homo sed kompatinda, kaj «mon vieux» ne signifas maljuna sed «jam longtempe konata kaj simpatia». Sur paĝo 145 necesis piednoto. Tie Topaze havas konscienciproĉon post kiam li malmilde alparolis la tajpistinon. Li flustras: «Kaj en la tomb'loko Kainon fiksrigardis». La tradukinto devis komuniki ke ĝi estas la lasta verso de la poemo La Konscienco el la «La Légende des Siècles, II» (La Legendo de la Jarcentoj) de Victor Hugo (1802-1885). Se la traduko de tiu verso ne estas de li, li devis skribi kie li prenis ĝin. Same, piednoto estas necesa sur paĝo 138 kiam Topaze krias: «He, tiu interna lukto estas kornelieca!». Ĉu ĉiu leganto komprenas tion? Kaj kial ne, samokaze, en du tri linioj klarigi la diferencon inter Corneille kaj lia samtempulo Racine (17a jarcento)?

La multe pli mallonga «Sipego Tenacity» havis ankaŭ tre grandan sukceson. Mi komprenas tion facile. Kvankam en la komenco iom monotona kaj eĉ enuiga, ĝi iĝas je la fino tre interesa virinpsikologia studo; ankoraŭfoje tre instrua rilate la realon de la vivo. Kaj literature bela! Al la plimulto de niaj Flandraj legantoj, kiuj certe konas la Francan lingvon, mi devas konsili legi tiujn du verkojn en la originalo. Tamen estas bonega servo al la Esperanta literaturo kaj al la homaro, de kiu tamen nur malgranda parto konas la Francan lingvon, ke Roger Bernard tradukis kaj «Stafeto» eldonis tiujn literaturaĵojn kiuj apartenas al la tutthomara kulturposedaĵo.

Drs. F. R.

EDMOND PRIVAT: «Junaga Verkaro» — prologoj de Julio Baghy kaj de Kolomano Kalocsay. — J. Régulo, Eldonisto, La Laguna, 1960 — 144 p.
Prezo: 1.20 us.dol.

Ni rekomendas precipe al novaj esperantistoj ĉi tiun beletran kajeron «Stafeto» per kiu reeldonigis kune konataj verkoj junagaj de Edmond Privat, la... profesora koro de Esperantujo kaj influinto de postaj verkistoj.

Malmultaj restis en nia mezo, kiuj mem aŭskultis lian paroladon en la Flandra Operejo dum la 7a U.K. en Antverpeno (1911) Li tie emfaze markis Esperanton vivanta lingvo kaj poezie konvinke antaŭdiris «Pri la Esperanta Literaturo» (originala) brilan estontecon.

La antaŭan jaron li estis verkinta triaktan lirikan dramon «Ginevra» laŭ keltdevena legendo, kun la konata noblatona

«Dum viroj pri milito ĉiam pensas,
Kaj gloron de l'bataloj preparadas,
Virina penso vidas la suferon
En hejmoj kaj en vivo ĉiutaga»...

En tia verko, kiel oni ĝin ankaŭ konas en la nacilingva literaturo el la sama tempo, oni sentas kvazaŭ la batalon de lirikisto kontraŭ la objektiva formo de la dramo.

Denove Antverpeno estis reprezentata ĉe la unua surscenigo dum la 9a U.K. en Berno (1913) La forpasintaj aktoroj Jules Verstraete kaj Hélène Bertryn ludis la rolojn de Lancelot kaj la Regino kaj partoprenis kiel amatoroj nia veterano Jan Jacobs («tre lerta, fortvoĉa Modredo») kaj la mortintaj pioniroj Oscar Van Schoor kaj Frans Schoofs.

Ke la nemultaj simplaj poemoj de Privat daŭre plaĉas, pravas ĉi tiu kvara eldono de «Tra l'silento» (1912) en kiu ni kun plezuro relegis «Lasta Kiso» kaj «Infanoj», delikatsentajn versajojn kiuj, kvankam ne bezonante la modernajn neologismojn, tiam tamen ne povis malhavi sufiksrimojn.

La libro ankaŭ entenas ses mallongfrazajn «prozajojn», truajn specimenojn de la laŭdata klareco de la francelingva sviso Privat. Valéry iam skribis, ke la franca klareco tro ofte estas la klareco de... malplena glaso, sed ĉe nia aŭtoro lia kristala glaso entenas esperantan nektaron.

TYN.

Verreries et Miroiterie DESMECHT & Co

LA LOUVIERE

S. P. R. L.

Tel n-roj 223.01 - 225.37

Du esperantaj markoj:

TABULO, por lernejtabeloj; KATOKULO, por signalvitroj.

NOVA EFG/PHILIPS-GRAMOFONDISKO N-RO 004 NUN estas havebla!

Ci-foje ĝi prezentas: «MEMORAĴOJ JE BRUSELO».

Ili estas kantitaj de la «HORO DE ESPERANTO-FILMO-GERMANUJO» sub gvidanto de muzikdirektoro Hermann Kirchner.

La disko enhavas: La popolkantojn «Tik e tik e tok» (itala) kaj «Sari Marcejs» (sudafrika), el la opereto «VALSREVADO» de Oskar Straus la valson kaj la kanto de «Vilja» el la opereto «La Gaja Vidvino» de Franz Lehar.

La operetajn kantojn tradukis Joachim Giessner (EFG).

Se vi deziras posedi ĝin, sufiĉas, ke vi sendos al ni po disko la sumon de nur 7.50 Germanaj Markoj per poŝtmandato al nia adreso aŭ al nia poŝtekkonto: Biernath, Hannover n-ro 2096 23 aŭ al banko: Biernath, Deutsche Bank AG, Braunschweig n-ro 5386.

Se la disko eble ne plaĉos al vi, bonvolu resendi ĝin nedifekta al ni post plej mallonge 10 tagoj, kaj vi senprokraste ricevos la tutan sumon al ni ĝiritan.

se vi parolas pri STROVI... vi pensas pri
viandaĵejo. se vi pensas pri viandaĵejo... vi
aĉetas ĉe

STROVI

Vlamingstraat, 48 BRUGGE

STROVI - Varoj:

GARANTIO pri

bona kvalito

kaj bona prizorgado

Telefona: pogranda komerco 34559

detala » 33408

STROVI estas unuaranga!

- ★ POR VIAJ EKSTERLANDAJ transpagoj
- ★ POR ŝanĝoj en la plej alta kurzo
- ★ POR VOJAĜDEVIZOJ

Bank van Roeselare & Westvlaanderen

Sidejo: ROESELARE

Noordstraat, 38 Belgujo

38 Agentejoj kaj oficejoj en la tuta provinco de Okcidentflandrujo.

manufakturaĵo firma DE BROUWERE

Magdalenastraat, 29, Kortrijk (Belgujo) Tel. (056) 216.54

VIRINAJ BLUZOJ KAJ JUPOJ

" MAGDELEINE "

deponita kvalitmarko

la perfekta konfekcio

fabrikita el plej bonaj svisaj teksaĵoj

Haveblaj en la bonaj konfekcibutikoj

PRECIPAJ CENTROJ:

Antwerpen	: Aalmoezenierstr. 2
	Abdijstr. 57
	Anselmostr. 17
	Nationalestr. 87
Arlon	: Marche-aux-Légumes 16
Brugge	: Breidelstr. 8
Brussel	: Galerie d'Ixelles 9
	Anspachlaan 194
Eupen	: Kirchstr. 14
Gent	: Brabantdam 25
Herstal	: Rue Large Voie 4
Leuven	: Bondgenotenlaan 29
Luxembourg	: Place de la Gare 67
Mechelen	: Grootbrug 8
Roeselare	: Ooststr. 124
Tournai	: Rue Royale 75
Turnhout	: Herentalsstr. 6
Verviers	: Pont St. Laurent 2